

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การอบรมบ่มนิสัยของลูกเสือ (ของเด็ก ๆ) ให้เป็นพลเมืองดีของชาติตามจารีตประเพณีบ้านเมือง และอุดมคติ ฉะนั้น การลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งในอุปกรณ์ของการศึกษาแขนงหนึ่งที่ได้รับ การยกย่องทั่วโลก เพราะการลูกเสือเป็นวิชาการที่เรานำมาใช้อบรมนิสัยเด็กให้เป็นผู้มีคุณธรรมสูง ช่วย สร้างและเสริมบุคลิกที่ดีให้แก่เด็ก มีลักษณะการเป็นผู้นำ (Leader) ให้บังเกิดขึ้นในตัวเด็กและเด่นขึ้นมา โดยก่อให้เกิดออกมาทางภายในจิตใจ มิได้เกิดขึ้นด้วยการศึกษาจากภายนอกเหมือนวิชาอื่นๆ ทั่วไป การ วิชาต่างๆ ในระบบลูกเสือก็เลือกเฟ้นงานมาจากสิ่งธรรมชาติมากที่สุด แล้วนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับ วัยของเด็ก โดยไม่ให้เกิดอันตรายแก่เด็กหรือสังคม พยายามจัดให้เด็กเข้าระเบียบที่ละเล็กละน้อย เด็กก็ จะได้รับความรู้พร้อมๆ กันและได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วยการเล่น และร้องรำทำเพลงโดยเด็ก ไม่รู้สึกตัว

การที่ลูกเสือจัดให้เด็กเล่นด้วยกัน เทียวชมภูมิประเทศด้วยกัน พักแรมร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ซึ่งการร่วมกันนี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความรักใคร่สามัคคีเห็นอกเห็นใจกัน เช่น การช่วยดูแลรักษา สิ่งของๆ กันและกัน ไม่หยิบของเพื่อนมาเป็นของตน มีกิจกรรมงานใดก็ช่วยกันทำเป็นต้น

สถานศึกษาทั้งหลายจึงควรจัดกิจกรรมในการทำนุบำรุงนักเรียนให้เป็นผู้ได้รับการศึกษาที่ดี กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง มีอนามัยดี รู้จักช่วยตนเองให้มีความสามารถที่จะช่วยบ้านเมืองให้ เจริญสืบไป สมดังที่เป็นพลเมืองดีของชาติอันประกอบด้วย

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟังและฟังตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ
5. ให้มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศีลธรรม
6. ต้องหาความรู้ใส่ตัว
7. ต้องเป็นผู้มีสัมมาอาชีวะเมื่อเจริญเติบโตขึ้น

ฉะนั้น **การจัดกิจกรรมลูกเสือ** คือ ขบวนการหรือโรงเรียนที่มีความมุ่งหมายสำหรับอบรมผู้เรียน ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ อยู่ในจารีตประเพณี มีความรับผิดชอบ โดยยึดถือหลัก 4 ประการ คือ (เป็น Definition ของ Lord Baden Powel)

1. การอบรมฝึกฝนทางจิตใจ (Character) ซึ่งตรงกับจริยศึกษาของเรา
2. อบรมฝึกฝนทางร่างกายให้แข็งแรงมีพลานามัยสมบูรณ์ (Health and Strength) ตรงกับ วิชาพลศึกษาของเรา
3. อบรมฝึกฝนให้รู้จักใช้มือทำงานให้เป็นประโยชน์ (Handicraft and Skill) ตรงกับวิชา ทัศนศึกษา คือมีความสามารถในการฝีมือ
4. การอบรมฝึกฝนให้เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์ (Service for other)

จากที่กล่าวมา พบว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ซึ่งแต่ละระดับชั้นได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดการที่ลูกเสือจะนำความรู้และประสบการณ์ออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตามอุดมการณ์ และกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือให้เป็นรูปธรรมนั้น ลูกเสือต้องผ่านกระบวนการอบรมตามหลักสูตรนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ เฉพาะด้าน เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายกับตัวลูกเสือเอง และการจัดกิจกรรมดังกล่าวต้องมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือ-เนตรนารีด้วย โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมจึงได้จัดให้มีโครงการลูกเสือ - เนตรนารี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อที่จะสามารถให้การช่วยเหลือสังคมได้ทันเหตุการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ลูกเสือ - เนตรนารี มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง ฟังตนเอง ให้ข้อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารีรู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
3. เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารี รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ
 - 2.1 ลูกเสือ - เนตรนารี มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง ฟังตนเอง ให้ข้อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - 2.2 ลูกเสือ - เนตรนารีรู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความสนใจของตนเอง
 - 2.3 ลูกเสือ - เนตรนารี รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลูกเสือ - เนตรนารี มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง ฟังตนเอง ให้ข้อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. ลูกเสือ - เนตรนารีรู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง
3. ลูกเสือ - เนตรนารี รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

บทที่ 2

เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. ความสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดี ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยเหตุผลดังกล่าว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็น **คนดี** มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะมีชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

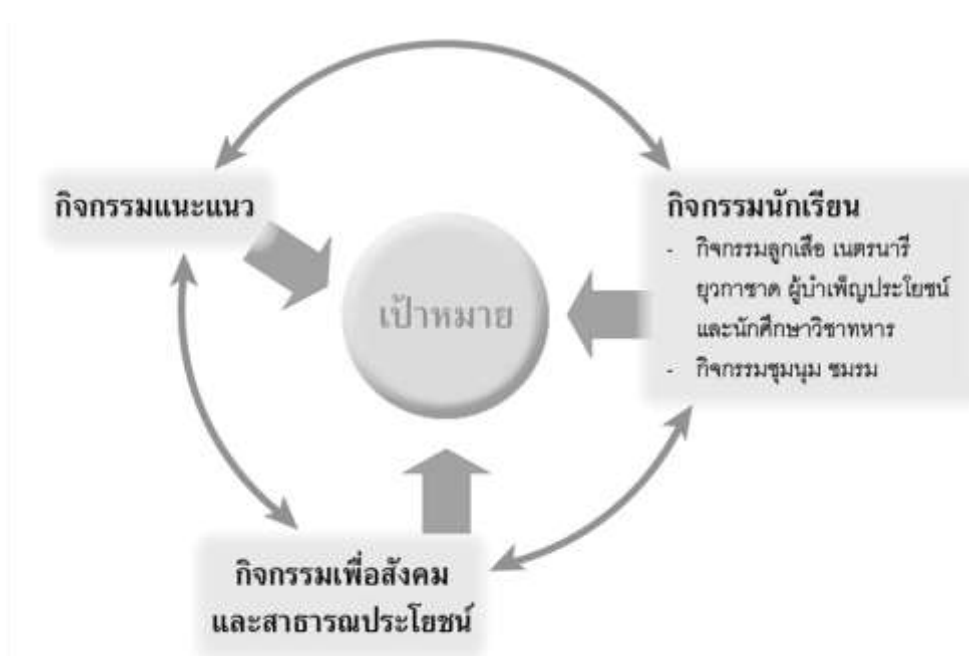
1.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติได้ด้วยตนเองทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุง

การทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 1.) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

1.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะการอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งสามลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเชื่อมโยงกัน ดังภาพ

รูปภาพที่ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. หลักการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

2.1 มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน

2.2 เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ

ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

2.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4 เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

3. เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

4. แนวการจัดกิจกรรม

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

4.1 ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ

4.2 ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย และประสบการณ์ของผู้เรียน

4.3 จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม

4.5 ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

4.6 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

5. ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

5.1 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์

5.2 เป็นกิจกรรมตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

5.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5.4 เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

6. โครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

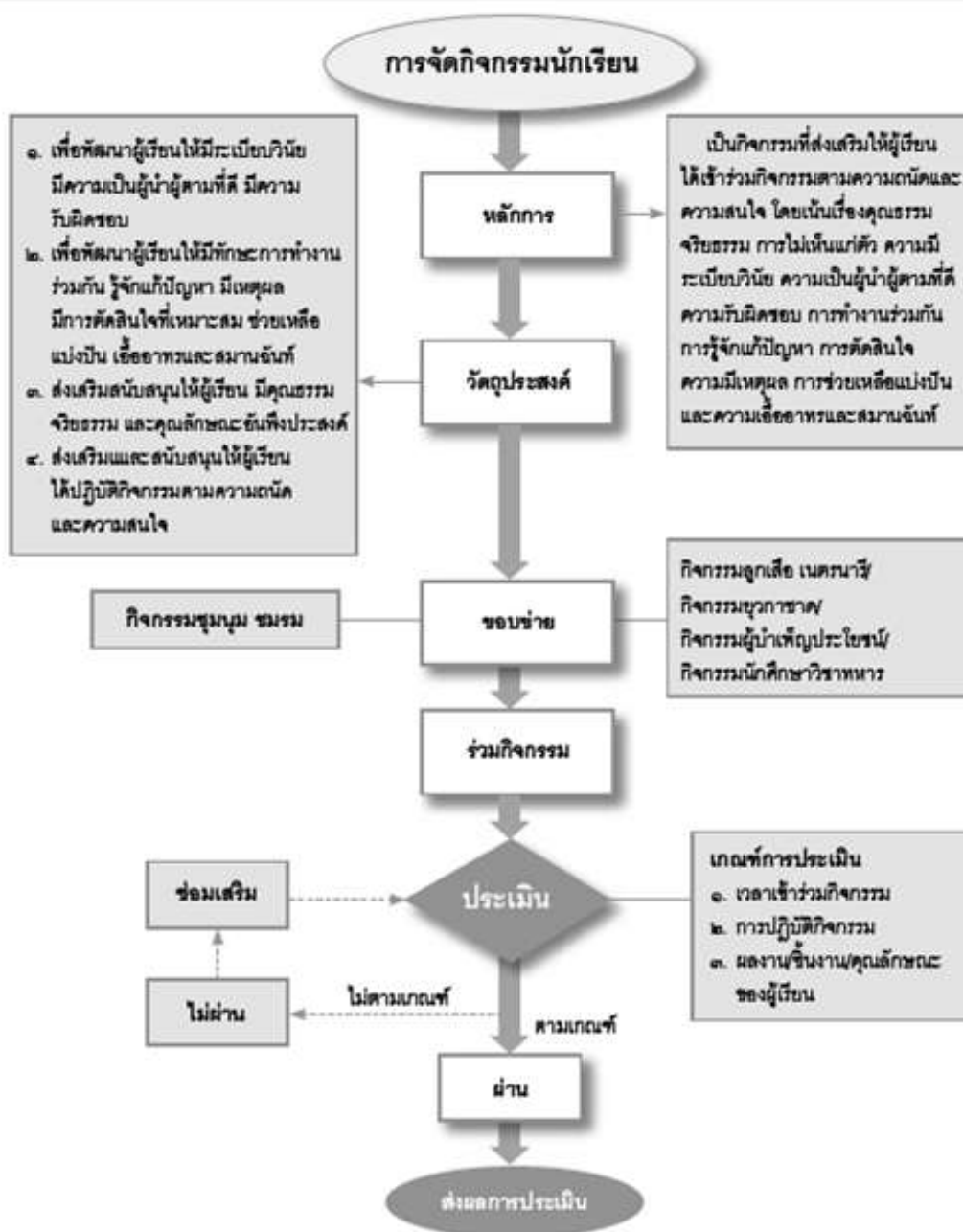
โครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

รูปภาพที่ 2 โครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตร

กิจกรรม	ประถมศึกษา						มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม.๔-ม.๖
- กิจกรรมแนะแนว										
- กิจกรรมนักเรียน										
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๖๐ ชม.						๔๕ ชม.			๖๐ ชม.
รวม	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : หน้า 9)

แนวการจัดกิจกรรมนักเรียน
 รูปภาพที่ 3 โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมนักเรียน

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : หน้า 24)

7. แนวการจัดกิจกรรมนักเรียน

7.1 หลักการ

กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน และความเอื้ออาทรและสมานฉันท์

การจัดกิจกรรมนักเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

- 1.) จัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
- 2.) เน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน
- 3.) เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน ตลอดจนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

7.2 วัตถุประสงค์

- 1.) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบ
- 2.) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ช่วยเหลือแบ่งปัน และเอื้ออาทรและสมานฉันท์
- 3.) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4.) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

7.3 ขอบข่าย

กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

- 1.) กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร สถานศึกษาให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และครบตามหลักสูตรของกิจกรรม
 - 2.) กิจกรรมชุมนุม ชมรม สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ
- ทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ 1 และข้อ 2

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ 1 หรือข้อ 2 กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี

รูปภาพที่ 4 โครงสร้างกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : หน้า 27)

8. กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

8.1 หลักการ

กระบวนการลูกเสือมีหลักการสำคัญดังนี้

- 1.) มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ
- 2.) จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 3.) เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

- 4.) มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 5.) ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

8.2 วัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือ เพื่อพัฒนาทั้งกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ตามแนวทางดังต่อไปนี้

- 1.) ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
- 2.) ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3.) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
- 4.) ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่างๆตามความเหมาะสม
- 5.) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

8.3 เจเนอไซกการจัดกิจกรรม

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.) ลูกเสือสำรอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
2.) ลูกเสือสามัญ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
3.) ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
4.) ลูกเสือวิสามัญ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

8.4 แนวการจัดกิจกรรม

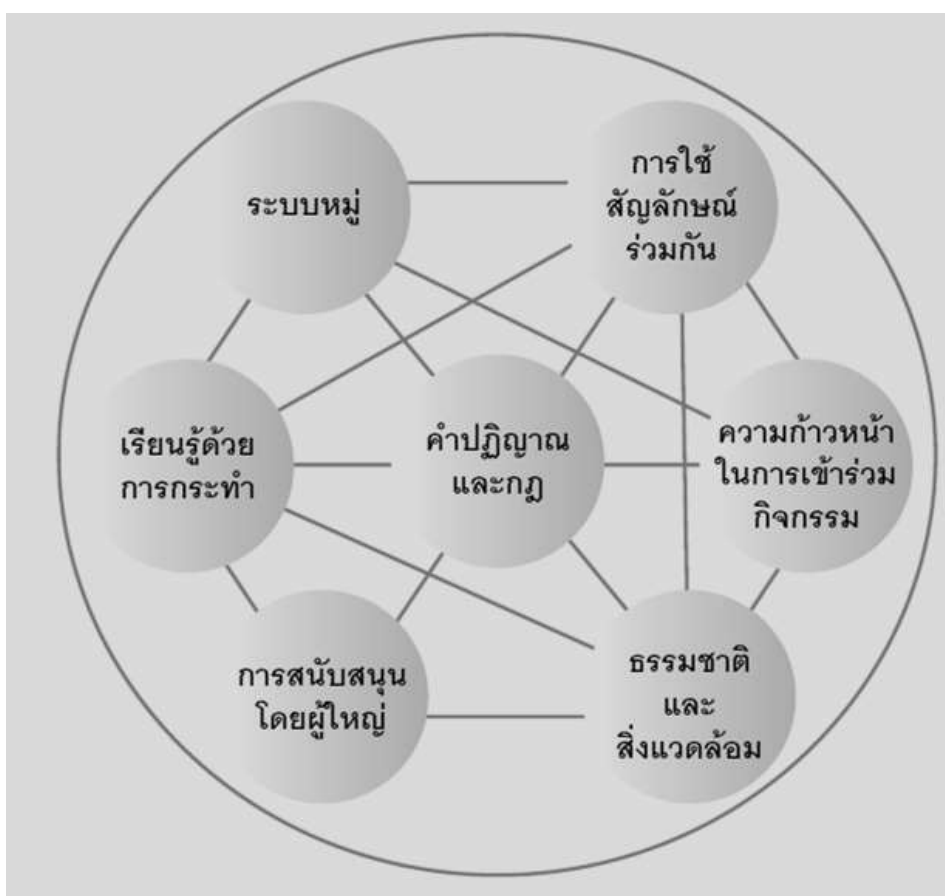
การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

- 1.) คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ “บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ได้ ฯลฯ
- 2.) เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเองได้ และทำทหายความสามารถของตนเอง
- 3.) ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น
- 4.) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือ-เนตรนารี ด้วยการใช้นิยามสัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัส คำปฏิญาณ กฎ คติ พจน์ คำขวัญ ฯลฯ เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์กรลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

5.) การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสนาหาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6.) ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่างๆที่จัดให้เด็กทำ ต้องให้ความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนาน การแข่งขันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

7.) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดการมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกัน เด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและที่ดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

รูปภาพที่ 5 โครงสร้างกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตามวิธีการลูกเสือ
(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : หน้า 30)

8.4 เงื่อนไขในการดำเนินกิจกรรม

1.) เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ตามหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษาอาจจัดเวลาได้ตามความเหมาะสม

ส่วนการจัดกิจกรรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือ - เนตรนารี แต่ละประเภทอาจใช้เวลาเรียนปกติหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

2.) การจัดกิจกรรม

2.1) **การจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ตามหลักสูตร** ควรจัดให้มีการประชุมกองทุกครั้ง เพื่อเป็นการฝึกความเป็นระเบียบวินัยในตนเอง

2.2) กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

การเดินทางทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือไปเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมไว้ให้พร้อมก่อนแต่เนิ่นๆ ดังนั้น บทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือต่องานการอยู่ค่ายพักแรม และงานตามหน้าที่ของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตน ได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอ ให้ผู้กำกับลูกเสือ นำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมปีหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้อยู่ค่ายพักแรมอย่างน้อย 1 คืน

2.3) **กิจกรรมพิธีการ** สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพิธีการลูกเสือ เช่น พิธีเข้าประจำกอง พิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนาม พิธีถวายราชสดุดี พิธีประดับเครื่องหมายต่างๆ เป็นต้น

2.4) **กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์** สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์ตามอุดมการณ์ของลูกเสือ

3.) ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรผ่านการฝึกอบรมวิชาลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นในแต่ละประเภท

4.) สถานศึกษาควรให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ตามกฎข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

8.5 การประเมินกิจกรรม

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารี ซึ่งนอกจากพิจารณาความรู้ตามทฤษฎีแล้วต้องพิจารณาด้านความประพฤติ พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่างๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินสภาพจริง ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.) **กิจกรรมบังคับ** เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน เลื่อนชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรม และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียน/ปี โดยวิธีการสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม การทดสอบภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

2.) **วิชาพิเศษ** การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชา ใช้วิธีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ

1. ความหมายของกิจการลูกเสือ

Good ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (Good, 1973, หน้า 521)

สมรรถไชย ศรีภักษ์ ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นการอบรมสั่งสอน ฝึกฝนให้เด็กเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ (สมรรถไชย ศรีภักษ์, 2527, หน้า 1)

จรรยาพร ธรณินทร์ ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรม โดยใช้กระบวนการลูกเสือ (จรรยาพร ธรณินทร์, 2537 หน้า 20)

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปความหมายของกิจการลูกเสือ คือ เป็นการจัดกิจกรรมตามกระบวนการของลูกเสือ เพื่อให้เยาวชนเป็นคนดีของชาติ

2.2 ความสำคัญของกิจการลูกเสือ

อภัย จันทวิมล กล่าวถึง การวางแผนฝึกอบรมลูกเสือ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งที่เด็กต้องมี 5 อย่าง คือ การผจญภัย(Adventure) ได้เพื่อน(Comradeship) เกียรติ (The Outdoor World) การสนุก(Good Fun) และสุขสม(A Feeling of Achievement) (อภัย จันทวิมล, 2519, หน้า 4)

วันนอร์ มะทา กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปว่า เป็นการนำเอากระบวนการของลูกเสือเข้าไปในโรงเรียนเป็นการพัฒนานักเรียนทุกด้านพร้อมกัน (วันนอร์ มะทา, 2533, หน้า 1)

สมชัย วุฒิปรีชา ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปใจความสำคัญว่า การลูกเสือนั้นมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกอบรมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของประเทศและของโลก ปัจจุบันการลูกเสือเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของคุณภาพของคนในชาติ (สมชัย วุฒิปรีชา, 2533, หน้า 23)

ดังนั้น กิจการลูกเสือ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นพลเมืองดี และอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข สรุปได้ว่า กิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมตามกระบวนการของลูกเสือ เพื่อต้องการให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

การลูกเสือเป็นกระบวนการอาสาสมัครที่ให้การศึกษแก่เยาวชนโดยฉันทันที ไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ ตลอดจนลัทธิศาสนาใดๆทั้งสิ้น ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมือง และยึดมั่นปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ลอร์ด เบเดน โปเวลล์(Lord Baden-Powell) อย่างแน่วแน่และมั่นคง วงการศึกษาทั่วโลกถือว่า การลูกเสือเป็นขบวนการที่ให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบนอกระบบ (non-formal education movement)

องค์การลูกเสือโลกในปัจจุบันมีประเทศสมาชิก จำนวน 154 ประเทศ (พ.ศ. 2545) กิจการลูกเสือทั่วโลกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยเอกภาพ(Unity) ซึ่งเป็นแกนกลางให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกได้พัฒนากิจการลูกเสือของตน ให้มีความก้าวหน้าไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การส่งเสริมให้เยาวชนของชาติ เป็นพลเมือง

ดีที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และประเทศชาติต้องอาศัยสาระสำคัญของการลูกเสือ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 58)

สาระสำคัญของลูกเสือ

1. หลักการ (principle) ได้แก่

- 1.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักพักติต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือและพึงปฏิบัติ ศาสนกิจด้วยความจริงใจ
- 1.2 จงรักพักติต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ
- 1.3 ร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก
- 1.4 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดน โพเวลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือนั้น ต้องได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลก ก่อน จึงจะถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎที่ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คือ การช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลกกำหนดไว้

3. วิธีการ

วิธีการของลูกเสือ คือ ระบบการศึกษาด้วยตนเองให้เกิดความก้าวหน้าตามลำดับขั้น โดยอาศัย

- 3.1 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
- 3.2 การเรียนรู้ด้วยการกระทำ
- 3.3 ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้นำ สั่งสอนฝึกอบรม ให้มีความรับผิดชอบทีละน้อย และเพิ่มความรับผิดชอบให้มากขึ้นตามลำดับอายุ ฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นผู้นำและผู้ให้ความร่วมมือที่ดี
- 3.4 การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น ปรับระดับของการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ
- 3.5 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ
- 3.6 การจัดทำหลักสูตรของการฝึกอบรมเด็กและวิชาที่เรียน ให้จัดตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล
- 3.7 การใช้เพลง การเล่น การเล่านิทาน ฯลฯ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ

3.8 พิธีการต่างๆ ในการฝึกอบรมลูกเสือ รวมทั้งเครื่องแบบลูกเสือ ตามแบบฉบับที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด

3.9 ประเด็นสำคัญสุดยอดของการฝึกอบรมลูกเสือ คือ เน้นฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เพื่อให้การบริการชุมชน และฝึกให้เยาวชนนิยมใช้ชีวิตกลางแจ้งให้สัมพันธ์กับธรรมชาติ

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในสถานศึกษา

1. **การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา** ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1.1 พิธีเปิด (ซักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

1.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือสองอย่าง ซึ่งบางครั้งอาจไม่สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหา

1.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แก้ไข

1.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่ายๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

1.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ซักธงลง เลิก)

2. การวัดผล และประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

2.1 เป็นกิจกรรมบังคับ การวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารี ได้จบหลักสูตรตามกระบวนการของลูกเสือ ตามคณะลูกเสือแห่งชาติกำหนดไว้ โดยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยการสังเกต ความเข้าใจ การเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม และการทดสอบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

2.2 วิชาพิเศษ เป็นการวัดผลและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และใช้เกณฑ์การประเมิน ผ่าน(ผ.) หรือ ไม่ผ่าน(มผ.)

กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. หลักสูตรลูกเสือ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในลักษณะกิจกรรมนักเรียน ที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่ฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดไว้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

โครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ประเภทลูกเสือ	ชั้นเรียน	กิจกรรม	วิชาพิเศษ
ลูกเสือสำรอง	ป.1	ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1	มี 18 วิชา
	ป.2	ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 2	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากลุ่มสาระ
	ป.3	ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 3	การเรียนรู้
ลูกเสือสามัญ	ป.4	ลูกเสือตรี	มี 54 วิชา
	ป.5	ลูกเสือโท	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากลุ่มสาระ
	ป.6	ลูกเสือเอก	การเรียนรู้
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ม.1	ลูกเสือโลก	มี 76 วิชา
	ม.2	ลูกเสือชั้นพิเศษ	เรียนนอกเวลาหรือในเวลาใน
	ม.3	ลูกเสือหลวง	ภาคเรียนที่ 2
ลูกเสือวิสามัญ	ม.4	เตรียมลูกเสือวิสามัญ	มี 11 วิชา
	ม.5	สำรวจตนเอง/พิธีประจำกอง	ใช้เวลาเรียนในเวลาตามแต่
	ม.6	วิชาพิเศษ	สถานศึกษาเป็นผู้จัด สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 โครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. แนวทางการจัดกิจกรรม ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการส่งเสริมให้ลูกเสือทุกคนได้ใช้กระบวนการลูกเสือในการพัฒนาคุณธรรม โดยยึดมั่นในวินัย กฎ และคำปฏิญาณของลูกเสือ ซึ่งมีอยู่หลายประการ แต่การที่ผู้กำกับลูกเสือจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่ลูกเสือในแต่ละท้องถิ่นนั้น ผู้กำกับลูกเสือจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมเสียก่อน แล้วจึงนำมาจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ โดยยึดหลักการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในแต่ละประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ แต่ทั้งนี้ผู้กำกับลูกเสือจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างถูกต้อง

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ไม่มีคำว่า “อย่า” หรือ “ต้อง” คือไม่มีการห้ามหรือบังคับ แต่เป็นคำปฏิญาณหรือคำมั่นสัญญาที่ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้กล่าวรับรองด้วยเกียรติของตนเอง และด้วยความสมัครใจ ส่วนกฎของลูกเสือได้กำหนดไว้เป็นกลางๆ เพื่อให้ลูกเสือถือเป็นปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นพิเศษ เพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ทำให้ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีระเบียบวินัย อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงามและไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากใดๆในบ้านเมือง การลูกเสือจึงเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ

คำว่า “**ปฏิญาณ**” ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน แปลว่า “การให้คำมั่นโดยสุจริต” ลูกเสือจะต้องสำนึกว่าได้กล่าวคำปฏิญาณด้วยความสมัครใจ เมื่อกล่าวคำปฏิญาณแล้ว จะต้องทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง ดังคำปฏิญาณที่กล่าวไว้ว่า

“ด้วยเกียรติของข้า ข้าขอสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

กฎของลูกเสือ ได้ดัดแปลงมาจากกฎของลูกเสือข้อ 10 ตามธรรมนูญของสมาชิชาลูกเสือโลก ที่ว่า “ลูกเสือเป็นผู้สะอาดในทางความคิด วาจา และการกระทำ” กฎของลูกเสือมี 10 ข้อ คือ

ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคน และเป็นพี่น้องกำลูกเสืออื่นทั่วโลก

ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มีธำมรงค์

ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

ดังนั้นการสร้างคุณธรรมและวินัยให้แก่ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรปฏิบัติตนตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสืออย่างจริงจัง

3. การจัดกิจกรรมลูกเสือ

กิจกรรมต่างๆของลูกเสือ จะต้องสอดคล้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของลูกเสือ จึงจะก่อให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

3.1 วัตถุประสงค์ประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือ เป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชน เป็นกระบวนการทางการศึกษา แต่เป็นการศึกษาในรูปแบบนอกระบบโรงเรียน วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ คือวัตถุประสงค์ของการศึกษา กล่าวคือ เพื่อมีส่วนร่วมในการช่วยให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพเต็มกำลังความสามารถ ในทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ ในรูปแบบบูรณาการในฐานะที่เป็นส่วนบุคคล เป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนในระดับท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะของกิจการลูกเสือ

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ

3.2.2 มีความสามารถ

1.) ช่วยตนเองได้

2.) ช่วยผู้อื่น ช่วยชุมชน สิ่งแวดล้อม ช่วยชาติ บ้านเมือง

3.) พัฒนาความสามารถเฉพาะตัวสู่ความเป็นเลิศ

การจัดกิจกรรมลูกเสือต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของลูกเสือ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ เฉพาะกิจของลูกเสือ กล่าวคือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือนั้นมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณและกฎของ ลูกเสือทั้ง 10 ข้อของลูกเสือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือ มีความสามารถที่จะช่วยตนเองได้ ป้องกันตนเองจาก ภัยอันตรายต่างๆ ได้พัฒนาตนเองให้มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชนได้

หลักสูตรลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ

หลักสูตรลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ ดังนี้ (ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษ ลูกเสือสามัญฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525)

จุดหมายของการลูกเสือสามัญ คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของลูกเสือ อายุ 11 ปี ถึง 16 ปี โดยถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแผนการฝึกอบรม ที่ต่อเนื่องกันกับเด็กในวัยต่างๆที่อยู่ในกระบวนการลูกเสือ

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสามัญมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนกับมี หลักสูตรวิชาพิเศษต่างๆด้วย

การเข้าอยู่ในกองลูกเสือสามัญ เด็กอาจเข้าอยู่ในกองลูกเสือสามัญ โดยเลื่อนมาจากกอง ลูกเสือสำรอง หรือโดยการสมัครเป็นสมาชิกใหม่ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

ระบบหมู่

กองลูกเสือสามัญประกอบไปด้วยลูกเสือ 2-6 หมู่ หมู่หนึ่งมีลูกเสือ 6-8 คน รวมทั้งนายหมู่ และรองนายหมู่ลูกเสือด้วย แต่ละหมู่นายหมู่ลูกเสือเป็นผู้นำ โดยมีรองนายหมู่ลูกเสือเป็นผู้ช่วย ระบบหมู่ เป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นในการฝึกอบรมลูกเสือสามัญ ซึ่งประกอบไปด้วยการฝึกอบรมในเรื่องการเป็น ผู้นำ การวางแผน และการประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยถือหลักการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ

หมู่ลูกเสือเป็นหน่วยในการจัดกิจกรรมทั้งปวง ความสำเร็จของการฝึกอบรมลูกเสือ อยู่ที่การ ฝึกอบรมนายหมู่ และการเปิดโอกาสให้นายหมู่ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจกรรมของกอง โดยมีการ ปรึกษาหารือกันในที่ประชุมนายหมู่

ผู้กำกับลูกเสือสามัญ มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของที่ประชุมนายหมู่ และทำการฝึกอบรมนายหมู่ ในกองของตน เพื่อให้นายหมู่เหล่านั้นไปทำการฝึกอบรมลูกเสือในหมู่ของตนอีกช่วงหนึ่ง

ในค่ายพักแรม ลูกเสืออยู่และทำงานร่วมกันเป็นหมู่ ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ

ชั้นของลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ลูกเสือตรี ลูกเสือโท ลูกเสือเอก ดังนี้

1. หลักสูตรลูกเสือตรี เครื่องหมายลูกเสือตรี ทำด้วยผ้าสีทากีรูปโล่ห์ ยาว ๔ ซม. กว้าง ๒.๕ ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีแดง แต่ไม่มีแถบคำขวัญ และมีคำว่าลูกเสือ สีเหลือง ติดที่กึ่งกลาง กระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

หลักสูตร

- 1.1 แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ
- 1.2 ประวัติสังเขปของลอร์ด เบเดน พาวเวลล์
- 1.3 พระราชประวัติสังเขปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- 1.4 วิวัฒนาการของขบวนการลูกเสือไทยและลูกเสือโลก
- 1.5 การทำความเคารพ การแสดงรหัส การจับมือซ้าย และคติพจน์ของลูกเสือ

- 1.6 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญเข้าใจและยอมรับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ
- 1.7 กิจกรรมกลางแจ้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่หรือกองลูกเสือนอกสถานที่
- 1.8 ระเบียบแถว ท่ามือเปล่า ท่าถือไม้พลอง การใช้สัญญาณมือและสัญญาณนกหวีด
- 1.9 การตั้งแถวและการเรียกแถว

2. หลักสุตรลูกเสือโท เครื่องหมายลูกเสือโท ทำด้วยผ้าสีทากี รูปไต ยาว ๔.๕ ซม. กว้าง ๒.๕ ซม. มีคำว่าลูกเสือ สีเหลือง เหนือกรอบสีแดง ในกรอบสีแดงมีคำว่า " เสียชีพอย่าเสียสัตย์ " สีเหลือง ติดที่แขนเสื้อข้างซ้าย กึ่งกลางไหล่กับศอก

หลักสุตร

2.1 การรู้จักดูแลตนเอง

- บรรลุสิ่งของต่างๆลงในเครื่องหลัง สำหรับการไปอยู่ค่ายพักแรมปลายสัปดาห์
- เตรียมเครื่องปัจจุบันพยาบาลเป็นส่วนตัวสำหรับเดินทางไกล
- ก่อไฟ ปรงเครื่องตีมีร้อน ปรงอาหารง่ายๆนอกสถานที่
- กางเต็นท์สำหรับพักแรมในการเดินทางไกล
- ออกไปอยู่ค่ายพักแรมอย่างน้อยหนึ่งคืน

2.2 การช่วยเหลือผู้อื่น

- ปฏิบัติต่อบาดแผล แมลงสัตว์กัดต่อย แดดเผา ไฟลวก น้ำร้อนลวกและการเป็นลม

- แสดงความสามารถในการชี้ทางให้แก่คนต่างถิ่น และมีความรู้พอสมควรเกี่ยวกับการขนส่งสาธารณะของท้องถิ่น สถานที่ที่น่าสนใจหรือสำคัญของท้องถิ่น รวมทั้งตำบลที่อยู่ของแพทย์ สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง สถานที่ตั้งโทรศัพท์และสถานที่ราชการต่างๆ

2.3 การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ

- รู้ทิศ 8 ทิศ รู้วิธีวางแผนที่ถูกทิศทางและรู้จักการใช้เข็มทิศ

- แสดงว่าเข้าใจในเรื่องมาตราส่วน และเครื่องหมายต่างๆที่ใช้กันเป็นธรรมเนียมในการทำแผนที่ โดยอธิบายประกอบเส้นทางระยะสั้นๆที่กำหนดให้ตามแผนที่

- เดินทางไปกลับระยะทาง 10 กิโลเมตร กับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน และเมื่อกลับมาแล้ว ให้รายงานต่อผู้กำกับลูกเสือด้วยวาจาถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กระทำสำเร็จในระหว่างการเดินทาง (เช่น สะเก็ดภาพหรือได้รับความรู้พิเศษเกี่ยวกับสถานที่บางแห่งหรือบุคคล)

- แสดงว่ารู้จักและเข้าใจกฎจราจรตลอดจนเครื่องหมายที่ใช้ในการจราจร

- ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับต่างประเทศ 1 ประเทศหาทางที่น่าสนใจในการที่จะเดินทางไปยังประเทศนั้น และเล่าให้ลูกเสือในหมู่ของตนทราบถึงสิ่งสำคัญต่างๆที่หวังว่าจะได้พบเห็นที่นั่น

2.4 ทักษะในทางวิชาลูกเสือ

- อธิบายถึงวิธีใช้และเก็บรักษามีดขวาน ใช้มีดเหลาไม้ให้เป็นสมอบกสำหรับชิงเต็นท์หรือให้เป็นเครื่องใช้ใช้อื่นๆ และใช้ขวานสำหรับผ่าไม้เพื่อเตรียมก่อไฟ

- แสดงวิธีผูกเงื่อน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการอยู่ค่ายพักแรมหรือบนเรือ คือ

- ก. ผูกเงื่อนด้วยเชือกเส้นเดียวหรือสองเส้นที่มีขนาดเดียวกัน(Knots) เช่น เงื่อนประมง เงื่อนผูกกร่น เงื่อนผูกคนลาก
- ข. ผูกเงื่อนด้วยเชือกที่มีขนาดต่างกัน (Bends) เช่น เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนขัดสมาธิ 2 ชั้น

ค. ผูกเงื่อนด้วยเชือกกับวัสดุอย่างใดอย่างหนึ่ง (Hitches) เช่น เงื่อนผูกซุง เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนผูกรั้ว

ง. ผูกแน่น (Lashings) เช่น ผูกประคบ ผูกทแยง ผูกกากบาท

สำหรับเงื่อนตามข้อ ก-ข-ค อย่างละเงื่อนและตามข้อ ง. ทั้ง 3 เงื่อน

- แสดงว่ามีความรู้ทั่วไปและสนใจลักษณะและสัญญาณเกี่ยวกับกาลอากาศ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของตน

2.5 งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ แสดงให้หมู่หรือกองลูกเสือของตนเห็นว่า ตนมีทักษะหรือสมรรถภาพพอสมควรในงานอดิเรก หรือเรื่องที่สนใจส่วนตัว เช่น การขี่รถจักรยาน, การว่ายน้ำ, ธรรมชาติศึกษา, เรื่องราวเกี่ยวกับกาลอากาศ, รู้จักชนิดของเครื่องบิน, ดาว, การขี่ม้า, การทำหุ่นจำลอง, การสานตะกร้า, การสะสมแสตมป์, วรรณคดี, การวาดภาพ, การตกแต่งบ้าน, การสร้างเครื่องรับวิทยุ, การทำเครื่องมือ เช่น ประตู่ หน้าต่าง และบันได ฯลฯ

2.6 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ สนทนากับนายหมู่ของตนเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าของตนในเรื่องวิชาลูกเสือ ตลอดจนการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ กับการวางแผนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนในอนาคตด้วย

2.7 ระเบียบแถว ทบทวนท่าฝึกต่างๆที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาลูกเสือตรีและปฏิบัติตามหนังสือคู่มือการฝึกระเบียบแถวลูกเสือของสำนักคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

3. หลักสูตรลูกเสือเอก เครื่องหมายลูกเสือเอก ทำด้วยผ้าสีกาเกี วัสดุใย ยาว ๕ ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ สีแดงและมีคำว่า ลูกเสือ สีเหลือง ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายกึ่งกลางไหล่กับศอก

หลักสูตร

3.1 การพึ่งตนเอง

- นับแต่เข้าเป็นลูกเสือสามัญ ได้อยู่ค่ายพักแรมแล้วไม่น้อยกว่า 12 ค่าย

- ว่ายน้ำได้ระยะทาง 45 เมตร (ผู้อำนวยการกองลูกเสือ กองลูกเสือ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดหรือผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ ผู้กำกับกอง แล้วแต่กรณี อาจอนุมัติให้สอบวิชาอย่างอื่นแทนได้

- เข้าใจการรักษาตัว ซึ่งจำเป็นต้องกระทำ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับการที่ต้องตราตราจาก การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ สาเหตุของการเจ็บป่วย การป้องกันอาการ และการรักษาอย่างทันทีทันใด ก่อนที่จะเริ่มประกอบกิจกรรมซึ่งมีการผจญภัย เช่น การเล่นเรือใบ การเดินข้ามเนินเขา และการสำรวจถ้าเป็นต้น

- รู้จักใช้ ดุแลรักษา และระมัดระวังอันตราย อันเนื่องจากการนำสิ่งต่อไปนี้ไปใช้ ตะเกียงและเตาหันทนสมัย ตะเกียงและเตาที่ใช้สูบ เช่น ตะเกียงเจ้าพายุ และเตาฟู่

- การใช้ไฟฟ้าหรือเครื่องมือที่ต้องใช้ไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน เช่น พัดลม เตารีด เต้าไฟฟ้า ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

- ทำเรื่องต่อไปนี้ได้อย่างหนึ่งให้สำเร็จ รู้วิธีพิจารณา ในเมื่อจะเลือกสถานที่ตั้งค่ายพักแรม และทำรายการอาหาร (รวมทั้งปริมาณ) สำหรับอยู่ค่ายพักแรมสองคนในวันหยุดปลายสัปดาห์ปรุงอาหาร 2 อย่าง สำหรับคน 2 คน

3.2 การบริการ

- สามารถให้คำชี้แจงอย่างชัดเจนและสั้น ในเมื่อติดต่อขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาล ตำรวจ หรือสถานีดับเพลิง กับรู้จักว่าควรปฏิบัติอย่างไร ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุฉุกเฉินอย่างอื่น รวมทั้งการช่วยเหลือเนื่องจากไฟไหม้ การจมน้ำ การถูกไฟฟ้าช็อต และแก๊สรั่ว

- รู้จักการปฐมพยาบาล สำหรับกรณีเลือดออกภายนอก และอาการช็อก รู้วิธีที่ถูกต้องในการช่วยในการให้คนหายใจและรู้ถึงอันตรายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายคนเจ็บ ตลอดจนรู้จักนำผู้ป่วยเจ็บส่งโรงพยาบาล

- ให้บริการบางอย่าง ภายในหรือนอกวงการลูกเสือด้วยความสมัครใจ โดยทำงานที่มีคุณค่าอย่างน้อยเป็นเวลา 3 ชั่วโมง หรือโดยการให้บริการอย่างสม่ำเสมอรวมเป็นเวลา 3 ชั่วโมง

3.3 การผจญภัย

- เดินทางไกลด้วยเท้าหรือโดยทางเรือด้วยความสามารถของตนเอง เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร หรือจักรยาน เป็นระยะทาง 80 กิโลเมตร และไปอยู่ค่ายพักแรมค้างคืนกับลูกเสือสามัญคนหนึ่ง ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน แล้วบันทึกรายงานการเดินทางโดยย่อ และกล่าวถึงสิ่งที่น่าสนใจ

- ใช้เข็มทิศในที่กลางแจ้ง เพื่อทำแบบฝึกหัดง่ายๆเกี่ยวกับการหาทิศ

- อธิบายระบบเส้นชั้นความสูง (Contour System) กับสามารถแจ้งและหาตำแหน่งที่ตั้งโดยอาศัยระบบพิกัดกริด (Grid Reference) ในแผนที่ของกรมแผนที่ทหารได้

- เลือกทำงานต่อไปนี้ให้สำเร็จ 2 อย่าง

ก. เข้าร่วมกับหมู่หรือกองลูกเสือของตนในกิจกรรมกลางแจ้ง โดยร่วมกับลูกเสือหมู่หนึ่งจากกองอื่น เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การเดินทางไกล การเล่นในที่กว้าง หรือการเดินทางสำรวจ

ข. เดินทางตามลำพังหรือกับเพื่อนคนหนึ่งที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ไปยังสถานที่น่าสนใจ หรือเดินทางไกลระยะทางไม่น้อยกว่า 40 กิโลเมตร และรายงานด้วยวาจาโดยย่อเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น

ค. พายเรือหนึ่งคนเดียว เป็นระยะทาง 1,600 เมตร หรือทำการเล่นเรือใบขนาดเล็ก รอบระยะทางรูปสามเหลี่ยม หรือมีความเข้าใจในระบบการผูกเชือกพันหลักให้แน่น (the belay system) และไต่ลงตามเส้นเชือกจากที่สูง (abseil) ระยะ 9 เมตร โดยถูกต้องตามวิธี

ง. ในขณะที่ไปอยู่ค่ายพักแรมในต่างประเทศให้ใช้เวลา 1 วันกับหมู่ของตนหรือกับลูกเสืออื่นอีกคนหนึ่งจากกองลูกเสือของตน หรือกองลูกเสือในท้องถิ่น เพื่อสำรวจตำบล หรือหมู่บ้านในท้องถิ่น เมื่อกลับมาแล้วให้รายงานด้วยวาจาได้ทำอะไร เห็นอะไร พบกับใครและมีอะไรบ้างที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตในท้องถิ่น

3.4 วิชาการลูกเสือ

- ทำโครงการบุกเบิก 1 โครงการให้สำเร็จ โดยใช้การผูกแน่น (Lashings) ที่แตกต่างกันอย่างน้อยที่สุด 2 วิธี และ/หรือใช้รอกประกอบเชือก (blocks and tackle) เรื่องนี้โดยปกติควรจะทำเป็นโครงการของหมู่

- แสดงวิธีผูกเงื่อนต่างๆ 3 อย่าง ที่ประโยชน์สำหรับช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในอันตราย เช่น เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนบ่วงสายธนูสองชั้น เงื่อนบ่วงสายธนูสามชั้น เงื่อนเก้าอี้ และวิธีผูกเชือกพันหลักให้แน่น (belay procedure) ที่ถูกต้อง

- ปรงอาหารแบบชาวป่า และกินอาหารนั้น กับที่ปักแรมชั่วคราว และนอนค้างคืนในที่ปักแรมนั้น

- รู้จักกฎแห่งความปลอดภัยของการใช้ขวาน และรู้จักวิธีการเก็บรักษาเลื่อยและขวานหรือขวานสำหรับโค่นต้นไม้ ริดกิ่งไม้ หรือตัดไม้เนื้ออ่อน

- เลือกทำงานต่อไปนี้ให้สำเร็จ 2 อย่าง

ก. จัดทำอนุทินธรรมชาติ เกี่ยวกับนกหรือสัตว์เลี้ยง หรือทำการสะสมตัวอย่างใบไม้และดอกไม้ เป็นเวลาอย่างน้อย 1 เดือน

ข. จัดทำสถิติกาลอากาศประจำวันอย่างง่ายเป็นเวลา 1 เดือน หรือจัดทำสมุดหมายเหตุรายวันของหมู่ลูกเสือเป็นเวลา 2 เดือน

ค. ไปเยือนอาคารหรือสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของท้องถิ่นและเขียนรายงานสังเขปบรรยายถึงประวัติและวัตถุประสงค์ของอาคาร หรือสถานที่นั้น หรือสำรวจบริเวณเล็กๆแห่งหนึ่งในละแวกบ้านของตน เช่น บริเวณสองฝั่งแม่น้ำหรือลำคลองระยะทาง 800 เมตร และทำแผนผังขนาดใหญ่ แสดงสิ่งสำคัญต่างๆบริเวณนั้น

ง. ได้รับเครื่องหมาย วิชาพิเศษลูกเสือ สามัญ อย่างน้อย 2 เครื่องหมาย

จ. แสดงว่า ตระหนักในความจำเป็นของการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ 1 โครงการอย่างจริงจัง

3.5 ระเบียบแถว

- ทบทวนท่าฝึกต่างๆที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาลูกเสือตรี และลูกเสือโท

- การเดินสวนสนาม

แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ

การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความเป็นระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

พิธีเปิดกองลูกเสือสามัญ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- เปิด – เชิญธงขึ้น-สวดมนต์-สงบนิ่ง-ตรวจ-แยก

- เปิด-ผู้กำกับยืนอยู่หลังเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร เรียกลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม

- เชิญธงขึ้น-เมื่อลูกเสือเข้าแถวเรียบร้อยแล้วผู้กำกับส่งลูกเสือ “กองตรง” แล้วลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ 2 คนเข้าไปเชิญธง (ให้ปฏิบัติดังเช่นการเชิญธงเปิดกองลูกเสือสำรอง) แต่ถ้าลูกเสือมีพลอง ก็ให้เปลี่ยนจากคำสั่งที่ว่า “กอง-วันทยหัตถ์” เป็น “กอง – วันทยา-วุธ” และคำว่า “มือลง” เป็น “เรียบ -อาวุธ”

- สวดมนต์- พอลดมือลง (หรือเรียบอาวุธ) แล้วทุกคนอยู่ในท่าตรงแล้วถอดหมวก เตรียมตัวสวดมนต์หมู่บริการนำสวดมนต์ แต่ถ้าลูกเสือมีพลอง ให้ยกพลองมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสองพลองส่วนบนพียงแขนซ้าย ซึ่งงอเป็นมุมฉากรอรับอยู่แล้ว

- สงบนิ่ง – เมื่อสวดมนต์จบแล้ว ทุกคนสงบนิ่ง

- ตรวจ-การตรวจให้ปฏิบัติดังเช่นการเปิดประชุมกองลูกเสือสำรอง

แต่ลูกเสือมีพลองให้สั่งทำวันทยาอาวุธ แล้วนายหมู่ก้าวออกมาข้างหน้า 1 ก้าว เมื่อรายงาน “หมู่...พร้อมที่จะรับการตรวจแล้ว” ให้ถอยหลังเข้าที่แล้วสั่ง “เรียบอาวุธ” และลูกเสือทุกคนยังคงอยู่ในท่าตรงเสร็จจากตรวจแล้ว ให้นายหมู่สั่ง “วันทยาอาวุธ” อีกครั้งและ “เรียบอาวุธ” จากนั้นนายหมู่สั่งพัก

- แยก

- เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสุขสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้
อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

- การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน
ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

- การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่ายๆและสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์
อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ
ความกล้าหาญอดทน เป็นต้น

- พิธีปิด (นัดหมาย, ตรวจ, ชักธงลง, เลิก)

การวัดผลและประเมินผล กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือสามัญ จบหลักสูตร โดยเข้า
ร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลตลอด
ภาคเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

- การสังเกต

- ความสนใจ

- การเข้าร่วมกิจกรรม

- การซักถาม

- การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

- คะแนนระหว่างเรียน 50 คะแนน คะแนนทดสอบภาคทฤษฎี 25 คะแนน และคะแนน
ทดสอบภาคปฏิบัติ 25 คะแนน รวม 100 คะแนน

- ผ่าน (ผ) ได้คะแนนเฉลี่ย ทุกวิชาร้อยละ 80 ขึ้นไป

- ไม่ผ่าน (มผ) ได้คะแนนเฉลี่ย ทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ 80

2. วิชาพิเศษ เป็นการวัดผลและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและ
ภาคปฏิบัติ และใช้เกณฑ์ ดังนี้

- คะแนนระหว่างเรียน 50 คะแนน คะแนนทดสอบภาคทฤษฎี 25 คะแนน และคะแนน
ทดสอบภาคปฏิบัติ 25 คะแนน รวม 100 คะแนน

- ผ่าน (ผ) ได้คะแนนแต่ละรายวิชา เฉลี่ย ร้อยละ 80 ขึ้นไป

- ไม่ผ่าน (มผ) ได้คะแนนแต่ละรายวิชา เฉลี่ย ต่ำกว่าร้อยละ 80

กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ-เนตรนารี สามัญ

การอยู่ค่ายพักแรม เป็นหัวใจของลูกเสือ ลูกเสือทุกคนต่างก็มีโอกาสที่จะอยู่ค่ายพักแรม
เนื่องจากข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509
ข้อ 273-279 กำหนดไว้ว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือ นำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืน ในปี
หนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน

การเดินทางไกลและแรมคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย
รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้อง
วางแผนนำลูกเสือเดินทางไกล และแรมคืนไว้ให้พร้อมก่อนและเนิ่นๆ ดังนั้น บทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่

มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือ ต่องานการอยู่ค่ายพักแรมและตามหน้าที่ของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสอยู่ค่ายพักแรมเสมอ

อนึ่ง ผู้บังคับบัญชาต้องเข้าใจว่า กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมนี้ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็ก มิใช่กิจกรรมผู้ใหญ่ ความสำเร็จคือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ได้แก่ การผจญภัย การได้เพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ความสนุกและความสุข พร้อมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการไปอยู่ค่ายพักแรมด้วย ถือว่าสิ่งนี้เป็นจุดหมายที่สำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรม ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 98 คน

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

การดำเนินจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมปีการศึกษา 2562 มีขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ดำเนินการดังนี้

1.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหา ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ และเนตรนารี จากครูผู้สอน โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

1.2 ขึ้นประชุมชี้แจงรายละเอียด เป็นการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันถึงความมุ่งหมาย ความสำคัญ ขอบเขตของการจัดกิจกรรมลูกเสือ กำหนดการสอน แผนการสอน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย และออกคำสั่งมอบหมายแต่งตั้งผู้กำกับประจำกองประจำหมู่

2. ขั้นการปฏิบัติ (Action)

หลังจากการวางแผนการปฏิบัติงานแล้ว โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมได้มีการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละสัปดาห์ โดยจัดให้มีการเปิด - ปิดประชุมกองทุกครั้ง ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ซึ่งมีขั้นตอนการเปิด - ปิดประชุมกองตามขั้นตอน ดังนี้

1. พิธีเปิดประชุมกอง

2. เกมหรือเพลง ผู้กำกับนำเล่นเกมหรือนำร้องเพลงเพื่อทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจจะใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งอย่างซึ่งเป็นการนำเข้าบทเรียน บางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะเรียนเสมอไป

3. การดำเนินกิจกรรม แบ่งหมู่ลูกเสือศึกษาตามฐานศึกษา โดยผู้กำกับอธิบายและสาธิต แล้วให้ลูกเสือปฏิบัติตามหรือ ให้ฝึกปฏิบัติตามใบความรู้และใบงาน ผู้กำกับคอยควบคุมดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

4. ผู้กำกับเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์ หรือเล่านิทานที่เป็นคติสอนใจ แล้วให้ลูกเสือสรุปข้อคิดเห็นที่ได้ร่วมกัน

5. วัดและประเมินผล

6. พิธีปิดประชุมกอง

การวัดและการประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

การวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ เป็นการวัดและประเมินผลจากการเรียนเรื่อง การฟังตนเอง การบริการ การผจญภัย วิชาการของลูกเสือ ระเบียบแถว และกิจกรรม ลูกเสือทุกคนจะต้อง

เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลและประเมินผล ตลอดภาคเรียน และก่อนสิ้นปีการศึกษามีการจัดกิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม เพื่อเป็นการ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดมาตลอดปีการศึกษา

- กิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมลูกเสือสามัญ กำหนดจัดกิจกรรมในวันที่ 26-27 ธันวาคม 2562 ณ ค่ายลูกเสือแก่นนคร

- กิจกรรมเดินทางไกลและทดสอบลูกเสือสำรอง กำหนดจัดกิจกรรมในวันที่ 12 มีนาคม 2563 ณ โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. ขั้นการสังเกต (Observation) เป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในแต่ละสัปดาห์ โดยการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนิเทศ การให้ความช่วยเหลือ ติดตามให้คำปรึกษาให้ข้อชี้แนะเป็นระยะ ๆ และทำการ สัมภาษณ์การจัด

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ได้มีการติดตาม ตรวจสอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกำหนดการสอนที่จัดทำไว้ และสะท้อนผลข้อมูลที่เก็บรวบรวมจาก การจัดกิจกรรม เพื่อนำข้อสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนลูกเสือสามัญให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผล

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมได้กำหนดการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ ดังนี้

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1.1 ลูกเสือ-เนตรนารี ร้อยละ 80 มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง ฟังตนเอง ให้ ชื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.2 ลูกเสือ-เนตรนารี ร้อยละ 80 รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตาม ความสนใจ

1.3 ลูกเสือ-เนตรนารี ร้อยละ 80 รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษา และส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

2. วิธีการวัดและประเมินผล

2.1 การสังเกต

2.2 การสอบถาม/การสัมภาษณ์

2.3 การตรวจผลงาน

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมประจำปีการศึกษา 2562 มีดังนี้

1. ผลการประเมินกิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม

ตารางที่ 2 ผลการประเมินกิจกรรมเดินทางไกลลูกเสือสำรอง

รายการทดสอบ	คะแนน					
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6
กฎและคำปฏิญาณ (20)	17	18	19	18	17	18
ระเบียบแถว (20)	16	16	17	16	17	16
เพลงและเกมส์ (20)	19	19	20	20	19	20
ระบบหมู่ (20)	18	17	18	18	18	17
ผจญภัย (20)	16	17	17	16	16	17
รวม(100)	86	87	91	88	87	88
ร้อยละ	86	87	91	88	87	88
	87.83					

จากตารางที่ 2 พบว่ากิจกรรมเดินทางไกลลูกเสือสำรอง ลูกเสือทุกหมู่ผ่านการประเมิน และผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ร้อยละ 87.83

ตารางที่ 3 ผลการวัดผลการจัดกิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมลูกเสือสามัญ-เนตรนารี

รายการทดสอบ	คะแนน					
	ลูกเสือหมู่ที่ 1	ลูกเสือหมู่ที่ 2	ลูกเสือหมู่ที่ 3	ลูกเสือหมู่ที่ 4	ลูกเสือหมู่ที่ 5	ลูกเสือหมู่ที่ 6
สะกดรอย(10)	10	10	10	10	10	10
ทดสอบประจำฐาน (20)	16	18	18	17	18	18
ผจญภัย (20)	17	17	19	17	18	18
กิจกรรมยามว่าง (10)	8	9	9	9	10	10
กิจกรรมรอบกองไฟ (20)	15	16	18	17	19	18
การจัดการค่าย (10)	7	7	8	8	9	9
วิชาสุนทรกรรม (10)	8	9	9	8	9	9
รวม(100)	81	86	91	86	93	92
ร้อยละ	81	86	91	86	93	92
เฉลี่ย	88.17					

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมลูกเสือสามัญ-เนตรนารี มีผลการประเมินเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.17 โดยลูกเสือ-เนตรนารีในแต่ละหมู่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

3. การประเมินเชิงคุณภาพ

ผลการประเมินจากการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม พบว่า

1. นักเรียนมีนิสัยในการสังเกต จดจำ รู้จักแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย อดทน กล้าหาญ เสียสละ มีจิตสาธารณะ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. นักเรียนรู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักการใช้ทรัพยากรรอบตัวให้เกิดประโยชน์
4. นักเรียนรู้จักทำการฝีมือ มีความภาคภูมิใจในตนเอง
5. นักเรียนมีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม ตลอดจนมีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีทักษะในการแก้ปัญหา

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม

1. เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารี มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง ฟังตนเอง ให้ข้อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารีรู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
3. เพื่อให้ลูกเสือ-เนตรนารี รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมประจำปีการศึกษา 2562 สรุป ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ผ่านการประเมินการจัดกิจกรรมลูกเสือ โดยมีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.93
2. นักเรียนทุกคนผ่านการประเมินการจัดกิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม โดยลูกเสือสำรอง มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 87.83 ลูกเสือสามัญ-เนตรนารี มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 88.17
3. ลูกเสือ-เนตรนารี มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง ฟังตนเอง ให้ข้อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ บ่อย การจัดการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารีไม่มีความต่อเนื่อง ควรบูรณาการกับการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ หรือกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น
2. โรงเรียนมีบุคลากรน้อย การจัดกิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมในสถานศึกษาไม่สามารถทำได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้กำกับแต่ละคนมีภาระหน้าที่มาก ควรจัดร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ หรือจัดนอกสถานที่
3. ครูบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จะต้องมีการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรม
4. โรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ครูส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมลูกเสือขั้นสูง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความชำนาญ

ภาคผนวก

- โครงการจัดกิจกรรมลูกเสือประจำปี
- คำสั่งเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม
- รูปภาพกิจกรรมเดินทางไกล

คำสั่งโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ที่ 101 / 2562

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมนักเรียนเดินทางไกลและเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ - เนตรนารี
ปีการศึกษา 2562

ด้วย โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม จะนำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เดินทางไกลและเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือสามัญ - เนตรนารี เพื่อปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาคปฏิบัติ และให้นักเรียนฝึกการใช้ทักษะชีวิต มีระเบียบวินัย มีเจตคติที่ดี ในระหว่างวันที่ 26 - 27 ธันวาคม 2562 ณ ค่ายลูกเสือแก่นนคร จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมนักเรียนเดินทางไกลและเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ - เนตรนารี ดังนี้

1. นายอภิชาติ ศรีสารคาม	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ
2. นายมงคล ตีสิมวงศ์	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
3. นายทองมาก มีมา	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
4. นางวิไลลักษณ์ มีมา	ครูชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
5. นางสาวพุลศิริ แสงวาโท	ครูผู้ช่วย	กรรมการ

ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ อย่างเคร่งครัด หากมีอุปสรรคหรือปัญหาใดรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยเร็ว

สั่ง ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2562

ลงชื่อ

(นายอภิชาติ ศรีสารคาม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

คำสั่งโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ที่ 97 / 2563

เรื่อง แต่งตั้งผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี ปีการศึกษา 2563

.....

เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีทั้งสำรองและสามัญ เป็นไปตามจุดหมายของสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ โดยยึดการจัดกิจกรรมในทักษะกระบวนการกลุ่มในวิชาการต่างๆ ของลูกเสือและเนตรนารี และดำเนินการพัฒนาระเบียบวินัยของลูกเสือและเนตรนารี โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม จึงขอแต่งตั้งผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สำรองและสามัญ) ดังนี้

1. นางบังอร จินบุตร	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สำรอง)	ชั้น ป.1
2. นางเพ็ญศรี พิมพ์นาม	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สำรอง)	ชั้น ป.2
3. นางมลथा บุตรโพธิ์	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สำรอง)	ชั้น ป.3
4. นางปริยานุช ชาญุศีก	รองผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สำรอง)	ชั้น ป.3
5. นายประพันธ์ โภคาแสง	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สามัญ)	ชั้น ป.4
6. นางสาวพุลศิริ แสงวาโท	รองผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สามัญ)	ชั้น ป.4
7. นายทองมาก มีมา	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สามัญ)	ชั้น ป.5
8. นายมงคล ดีสิมวงศ์	ผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สามัญ)	ชั้น ป.6
9. นางวิไลลักษณ์ มีมา	รองผู้กำกับลูกเสือและเนตรนารี(สามัญ)	ชั้น ป.6

มีหน้าที่ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือและเนตรนารีตามชั้นที่ได้รับมอบหมาย ตลอดปีการศึกษา 2563 ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และรายงานผลการการจัดกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2563

นายอภิชาติ ศรีสารคาม)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ภาพกิจกรรม

รายงาน
การจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี
ประจำปีการศึกษา 2562

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

คำนำ

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งแต่ละระดับชั้นได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด การที่ลูกเสือจะนำความรู้และประสบการณ์ออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตามอุดมการณ์ และกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือให้เป็นรูปธรรมนั้น ลูกเสือต้องผ่านกระบวนการอบรมตามหลักสูตรนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ เฉพาะด้าน เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายกับตัวลูกเสือเอง รายงานการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ประจำปีการศึกษา 2562 นี้เป็นการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมในปีที่ผ่านมา ซึ่งผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนจะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
เป้าหมาย	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ	13
แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	13
สาระสำคัญของลูกเสือ	14
แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีในสถานศึกษา	15
กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินงาน	24
กลุ่มเป้าหมาย	24
ขั้นตอนในการดำเนินงาน	24
การวัดและประเมินผล	26
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	27
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน	29
วัตถุประสงค์	29
สรุปผลการดำเนินงาน	29
ข้อเสนอแนะ.....	36
ภาคผนวก	30
คำสั่ง กิจกรรมเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรม.....	31
รูปภาพการจัดกิจกรรม	33